

רע"פ 5624/15 - גד בראונר נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 5624/15

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקש: גד בראונר

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 20.7.2015 בעפ"ג 12063-04-15 שניתן על ידי כבוד השופטים: ד' ברלינר - נשיאה; ג' קרא - סג"נ ומ' סוקולוב

בשם המבקש: עו"ד נבות תל צור

בשם המשיבה: עו"ד ציפי קוינט-שילוני

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (הנשיאה ד' ברלינר, סגן הנשיאה ג' קרא והשופטת מ' סוקולוב) בעפ"ג 12063-04-15 מיום 20.7.2015, במסגרתו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב (השופט ע' דרויאן) בת"פ 13923-07-13 מיום 26.2.2015, בגדרו נגזרו על המבקש תשעה חודשי מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירה מסוג פשע לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק המע"מ) או לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: חוק מס

פקודת מס הכנסה); שישה חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור עבירה מסוג עוון לפי חוק המע"מ או לפי פקודת מס הכנסה; וקנס בסך 50,000 ש"ח.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירות של מסירת ידיעה כוזבת או דו"ח הכולל ידיעה כאמור, לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק המע"מ, ביחד עם סעיפים 117(ב)(2)(3) ו-119 לחוק המע"מ; ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדון, לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק המע"מ, ביחד עם סעיפים 117(ב)(2)(3) ו-119 לחוק המע"מ; שימוש במרמה או תחבולה, לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק המע"מ, ביחד עם סעיפים 117(ב)(2)(3) ו-119 לחוק המע"מ; הכנה וקיום פנקסי חשבונות ורישומים כוזבים, לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה; ושימוש בכל מרמה, ערמה ותחבולה, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה.

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בתקופה הרלבנטית לאישום, בין השנים 2008-2010 (להלן: התקופה הרלבנטית), היה המבקש מנהלה הפעיל של חברת "חשמל א. בראונר ובניו בע"מ" (להלן: החברה) - היא נאשמת 4 בכתב האישום. במסגרת פועלו של המבקש בחברה, במהלך התקופה הרלבנטית, הוא השתמש ב-47 חשבוניות מס כוזבות (להלן: החשבוניות). שווי החשבוניות הסתכם בסך של 3,336,723 ש"ח, אשר סכום המס הנדרש בגין עמד על סך 454,508 ש"ח. בכתב האישום תואר כי החשבוניות הופקו במרמה ובמטרה להגדיל את הוצאות החברה על מנת להקטין את תשלומי המס שלה. על פי המתואר, במעשים אלו המבקש הכין וניהל ספרים כוזבים ופעל במרמה, ערמה ותחבולה בכוונה להתחמק ממס. בכל אחד מהדו"חות בתקופה הרלבנטית שהגישו המבקש והחברה לפקיד שומה, הם מסרו תרשומת כוזבת בכך שכללו את החשבוניות בספרי הנהלת החשבונות של החברה. על פי כתב האישום, מעשים אלו הם פרי של תכנון מוקדם ונעשו בנסיבות מחמירות נוכח היקפן הכספי הגדול; השיטה והתחכום שאפיינו אותם; הנזק שנגרם לקופת המדינה בתקופה הרלבנטית; והעובדה שהביאו להתחמקות מתשלום מס העולה על כפל המס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

4. ביום 26.2.2015 גזר בית משפט השלום את עונשו של המבקש. תחילה קבע בית המשפט, כי מעשי העבירה הם בגדר "אירוע אחד" המחייב קביעת מתחם עונש אחד לכלל העבירות. במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם בחן בית משפט השלום את הפגיעה בערכים המוגנים, נסיבות ביצוע העבירה ומדיניות הענישה הנהוגה. בית המשפט עמד על הפגיעה במספר ערכים מוגנים ובהם, שמירת הקופה הציבורית; חיוניות מימון פעולות המדינה; הגנה על מנגנון גביית המיסים; והפגיעה בשוויון בין משלמי המס לבין המתחמקים ממנו. נקבע, כי הפגיעה בערכים אלו היא ניכרת ומשמעותית. בית המשפט ציין לחומרה מספר נסיבות הקשורות לביצוע העבירה -ראשית, הנזק הישיר שנגרם מביצוע העבירה אשר כולל את חסרון המס שלא שולם ואת הפגיעה והעיוות שנוצרו במנגנון גביית המיסים. שנית, ההיקף הכספי הניכר של עבירות המס, מספרן הרב והתקופה הממושכת לאורכה הן התבצעו. לבסוף, נשקל לחומרה התכנון הקפדני אשר ליווה את ביצוע העבירות. במסגרת מדיניות הענישה הנהוגה, התייחס בית משפט השלום למספר פסקי דין דומים ועמד על כך שבנסיבות מעין אלה לא ניתן להימנע מהשתת עונש מאסר בפועל לתקופה משמעותית לצד קנס גבוה. על כן, נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 9 חודשים ל-24 חודשי מאסר בפועל, וקנס שגובהו נע בין 30,000 ש"ח ל-150,000 ש"ח.

5. בבואו לקבוע את העונש בתוך המתחם, התייחס בית משפט השלום למספר נסיבות מקלות אשר להן ייחס משקל רב וביניהן, נטילת האחריות על ידי המבקש אשר הודה בכתב האישום, חסך משאבי ציבור יקרים והביע חרטה באופן לא מסויג; מאמצי המבקש לתיקון הנזק שגרם, אשר נעשו מיוזמתו טרם הגשת כתב האישום, וכללו את הסרת כל

מחדליו הן ביחס למע"מ והן ביחס למס הכנסה; העדרו של עבר פלילי בעניינו; והתנהגותו החיובית הכללית של המבקש אשר חי אורח חיים נורמטיבי ויצרני ושירת שירות צבאי מלא. בית המשפט נתן משקל נמוך לקולה גם לחלוף הזמן למן ביצוע העבירות, ולפגיעה שעתידה להיגרם למבקש, למשפחתו ולחברה (נאשמת 4) עקב הרשעתו. נוכח דברים אלו, נקבע כי העונש הראוי למבקש נמצא ברף התחתון של מתחם העונש לעניין המאסר בפועל וסמוך לרף התחתון לעניין הקנס. על כן, נגזר עונשו של המבקש כאמור בפסקה 1 לעיל.

6. המבקש ערער על גזר הדין לבית המשפט המחוזי, אשר דחה את ערעורו, וקבע כי גזר דינו של בית משפט השלום משקף מידתיות ראויה המשקללת את מכלול הנתונים בתיק. בפתח פסק דין עמד בית המשפט המחוזי על חומרת המעשים אשר משקפים התנהלות עבריינית בתחום המס לאורך תקופה ארוכה, ותוך העלמת מס בהיקף נרחב. בית המשפט ציין לחומרה את העובדה שהחשבוניות הכוזבות שימשו הן להטעיית שלטונות מע"מ והן להטעיית רשויות מס הכנסה. כמו כן קבע בית המשפט, כי גזר דינו של בית משפט השלום איננו חורג לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת. בנוסף, דחה בית המשפט המחוזי את טענתו של המבקש לפיה הוא הסתמך על הסכמת המדינה כי תטען לעונש מקסימלי של 15 חודשי מאסר בפועל, והסתמכותו נפגעה כאשר הרף העליון של מתחם הענישה הועמד לבסוף על 25 חודשי מאסר בפועל. נקבע כי הסדר הטיעון לא התייחס כלל לנושא המתחם אלא לעונש עצמו ועל כן אינטרס ההסתמכות של המבקש, אשר נידון כזכור לתשעה חודשי מאסר בפועל, לא נפגע כלל וכלל. לבסוף צוין, כי בעניינו של המבקש ניתן המשקל המקסימלי לנסיבות לקולה, כך שעונשו הועמד על הרף התחתון של מתחם הענישה, ואין הצדקה להקלה נוספת.

הבקשה למתן רשות הערעור והתגובה לה

7. המבקש טוען כי בקשתו מצדיקה דיון ב"גלגול שלישי" הן מן הטעם של עניין ציבורי והן מטעמי צדק. עוד סבור המבקש כי העונש שהושת עליו חמור יתר על המידה ומפר את עקרון היסוד של ענישה אינדיבידואלית. לדידו, לא היה מקום להטיל עליו כלל עונש של מאסר בפועל והיה מקום להסתפק בעונש מאסר מתן שירותים בעבודות שירות. לטענת המבקש, לא ניתן משקל מספק לנסיבות לקולה וביניהן, חרטתו של המבקש והודאתו באשמה; חיסכון זמן שיפוטי ניכר; הסרת כל מחדליו; חלוף הזמן למן ביצוע העבירות; ונסיבותיו האישיות. לגישתו, הטלת עונש חמור של מאסר בפועל למשך תשעה חודשים יוצרת תמריץ שלילי עבור מורשעים עתידיים אשר ימנעו מלהודות באשמה, להגיע להסדר טיעון ולהסיר את מחדליהם. בנוסף, המבקש סבור כי גזר הדין שהוטל עליו חורג באופן ניכר ובלתי מידתי מרף הענישה הנוהג. כמו כן, הוא טוען כי העונש שהוטל עליו פוגע באינטרס ההסתמכות שלו, אשר התגבש בעקבות הליך הגישור והסכמת המדינה לענישה של עד 15 חודשי מאסר בפועל. לבסוף, המבקש טוען כי העובדה שמדובר בהליך פלילי, להבדיל מהליך אזרחי, מצדיקה מתן רשות ערעור "ביתר נדיבות".

8. ביום 21.9.2015 הוגשה תגובת המשיבה לטענות המבקש. במסגרת תגובתה, המשיבה טוענת כי אין בבקשה כל יסוד מיוחד המצדיק את בחינתו של גזר הדין בגלגול שלישי. לעמדתה, המבקש חוזר על טענות שהעלה כבר בפני שתי הערכאות הקודמות אשר נתנו לטענות אלה מענה מפורט ומנומק כדבעי. כמו כן, המשיבה סבורה כי העונש שהוטל על המבקש הוא ראוי לנוכח כלל הנסיבות הקשורות ושאינן קשורות לביצוע העבירה, וכי הוא איננו חורג ממתחם העונש ההולם.

9. עיינתי בבקשה, בתגובה לה, ובפסקי הדין של הערכאה הדיונית וערכאת הערעור, ואני סבור כי אין מקום להתערב בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם כן עולה טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982) (להלן: הלכת חניון חיפה)) או אם ישנם שיקולי צדק ייחודיים בנסיבות המקרה (ראו: רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2010)). בענייננו, בקשת רשות הערעור אינה מעוררת שאלה משפטית עקרונית שכזו והמבקש לא הצביע על עילה המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי" בהתאם להלכת חניון חיפה. מעיון בבקשה עולה, כי מכלול טענותיו של המבקש נוגעות לעניינו הפרטני בלבד, אינן מעלות כל סוגיה כללית או שיקולי צדק מיוחדים ומהוות חזרה על הטענות שהעלה הן בבית משפט השלום והן במסגרת ערעורו לבית המשפט המחוזי.

10. אין בידי לקבל את טענתו של המבקש לפיה העובדה שהלכת חניון חיפה נפסקה במסגרת הליך אזרחי מצדיקה מתן רשות ערעור "ביתר נדיבות", כלשונו, כאשר מדובר בהליך פלילי. טענה זו נידונה בעבר בבית משפט זה ונדחה על ידו. כך, נקבע כי אמות המידה של הלכת חניון חיפה חלות גם כאשר מדובר בהליך פלילי (רע"פ 8963/04 חמדאן נ' מדינת ישראל (3.3.2015); רע"פ 346/14 מרדינגר נ' מדינת ישראל (18.10.2015)).

11. הטיעונים בבקשה מתמקדים רובם ככולם בגזר דינו של המבקש. הלכה היא כי טענות לעניין חומרת העונש אינן מקימות עילה למתן רשות ערעור, אלא במקרים חריגים של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה (ראו: רע"פ 1174/97 רפאלי נ' מדינת ישראל (24.3.1997); רע"פ 2275/15 אברמוב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (5.5.2015)). סבורני כי המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם מקרים, וזאת בפרט לנוכח כך ששתי הערכאות הקודמות התייחסו בהרחבה וביסודיות למכלול השיקולים בקביעת עונשו של המבקש והגיעו למסקנה זהה.

12. גם לגופם של דברים לא מצאתי כי יש דבר בטענות המבקש. המבקש מלין בראש ובראשונה על כך שלא ניתן, לטעמו, משקל מספק לקולא, לכך שתיקן את תוצאות העבירה והסיר את כל מחדליו בפני רשויות המס. טענה זו דינה להידחות. ראשית, עונשו של המבקש ממילא נגזר ברף התחתון ביותר של מתחם הענישה, ועל כן דומה כי בניגוד לעמדתו, לא ניתן היה להעניק לנסיבה זו משקל רב יותר משניתן לה. שנית, על אף החשיבות שבהסרת מחדליו של המבקש, בסופו של דבר אין מדובר במעשה חסד שביצע אלא בפירעון של חובותיו, אשר נוצרו כתוצאה מהעבירות החמורות שביצע, ויכלו להיגבות על ידי הרשויות ממילא (ע"פ 2407/05 רונן נ' מדינת ישראל (11.7.2005)).

13. אין בידי לקבל גם את טענתו של המבקש בנוגע לחריגה ממדיניות הענישה הנהוגה בעבירות דומות. סבורני, כי פסקי הדין של בית משפט השלום ובית המשפט המחוזי עולים בקנה אחד עם עיקרון אחדות הענישה, ובוודאי שאין מדובר בסטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנהוגה (ראו למשל: רע"פ 5718/05 אוליבר נ' מדינת ישראל (8.8.2005); רע"פ 5442/14 חברת ינונה בע"מ נ' מדינת ישראל (4.9.2014)). גם טענתו של המבקש בנוגע להסתמכותו, כביכול, על הסדר הטיעון עם המשיבה, דינה להידחות. ההסכמה בין הצדדים התמצתה בהתחייבות המשיבה כי לא תדרוש עונש החורג מתקרה של חמישה עשר חודשי מאסר בפועל, ואכן, עונשו של המבקש נקצב לפרק זמן קצר יותר.

14. סוף דבר, הבקשה נדחת. המבקש יתייצב לריצוי עונש המאסר בימ"ר ניצן, ביום 29.11.2015, לא יאוחר מהשעה 10:00, או על-פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם

את כניסתו למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים:
08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, ג' בכסלו התשע"ו (15.11.2015).

שׁוֹפֵט
